

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15016000	Compostela	Santiago de Compostela	2018/2019

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CMSSC01	Atención a persoas en situación de dependencia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0213	Atención e apoio psicosocial	2018/2019	7	240	240

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	GUADALUPE DEL PINO VILLAMARÍN TABOADA
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector



2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

As persoas que obteñan este título han exercer a súa actividade no sector de servizos ás persoas, de carácter asistencial, psicosocial e de apoio á xestión doméstica.

As ocupacións e os postos de traballo salientados, son os seguintes:

- Coidador/a de persoas en situación de dependencia en institucións e/ou domicilios.
- Coidador/a en centros de atención psiquiátrica.
- Xerocultor/a.
- Gobernante/a e subgobernante/a de persoas en situación de dependencia en institucións.
- Auxiliar responsábel de pranta de residencias de maiores e persoas con discapacidade.
- Auxiliar de axuda a domicilio.
- Asistente de atención domiciliaria.
- Traballador/a familiar.
- Auxiliar de educación especial.
- Asistente persoal.
- Teleoperador/a de teleasistencia.

As medidas establecidas na Lei 39/2006, do 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, o aumento de persoas maiores na nosa comunidade e a diminución de coidadoras informais, faría previsíbel unha alta inserción laboral e unha tendencia de crecemento estábel, se ben o actual escenario socioeconómico pode frear a demanda de persoas altamente cualificadas para tarefas de atención.

O forte crecemento dos servizos de atención diúrna que se observaba nos últimos anos vai requirir profesionais con maior competencia e versatilidade na realización de actividades de apoio psicosocial.

A progresiva implantación das novas tecnoloxías fai necesaria tamén unha actualización permanente neste campo, para se adaptar aos cambios que se vaian introducindo nas institucións e no propio domicilio.

**3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha**

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Os recursos de apoio psicosocial na nosa comunidade.	Debemos coñecer a oferta de dispositivos, programas e servizos ofertados no noso entorno comunitario. Averiguar a tipoloxía de recursos, as formas de acceso, o tipo de programas e servizos ofertados, o funcionamento xeral, etc.	40	18
2	O acompañamento das persoas en situación de dependencia.	Analizaremos aquelas intervencións de apoio psicosocial dirixidas ao acompañamento (a usuaria e/ou familia) na resolución de xestións. Atinxiremos todo o proceso, desde a detección de necesidades até a avaliación e seguimento da intervención.	40	18
3	O apoio na relación social.	Aplicaremos técnicas e estratexias de apoio que favorezan a relación social en distintos colectivos de atención.	40	19
4	O apoio no lecer e tempo libre.	Coñeceremos as técnicas básicas de animación e dinamización de actividades de lecer, os recursos comunitarios e os materiais lúdicos ao dispor das persoas usuarias, etc.	40	15
5	O mantemento e mellora das habilidades de autonomía persoal.	Aprenderemos a utilizar técnicas para manter ou mellorar a funcionalidade das persoas en situación de dependencia en actividades da vida diaria.	40	15
6	O mantemento e mellora das habilidades cognitivas.	Aprenderemos a utilizar técnicas para manter ou mellorar as habilidades cognitivas das persoas en situación de dependencia.	40	15

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Os recursos de apoio psicosocial na nosa comunidade.	40

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza a área onde desenvolve o seu labor, tendo en conta a relación entre as necesidades psicosociais das persoas en situación de dependencia e as características da institución ou do domicilio.	NO
RA6 - Prepara información para as persoas coidadoras non formais, tendo en conta a relación entre as súas demandas e necesidades, e os recursos comunitarios.	NO
RA7 - Valora o seguimento das intervencións e das actividades, tendo en conta a relación entre a información extraída de diversas fontes, e os instrumentos e os protocolos de avaliación.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
OCA1.10 Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
CA1.11 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.
CA6.1 Definíronse os recursos comunitarios dirixidos a persoas en situación de dependencia.
CA6.2 Elaborouse un ficheiro de recursos de apoio social, ocupacional, de lecer e tempo libre, e de prestacións económicas.
CA6.3 Identificáronse as vías de acceso e as xestións necesarias para que o persoal coidador informal solicite as prestacións máis frecuentes.
CA6.4 Identificáronse formatos e modelos de solicitude de axudas, prestacións e servizos.
CA6.5 Utilizáronse as tecnoloxías da información e da comunicación para localizar recursos comunitarios.
CA6.6 Xustificouse o establecemento de relacións coas familias e o persoal que se encarge das persoas usuarias.
CA6.7 Expresouse adecuadamente no proceso de comunicación coas familias e co persoal coidador non formal.
CA6.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA7.1 Identificáronse as fontes de información implicadas na atención psicosocial da persoa en situación de dependencia.
CA7.6 Xustificouse a importancia da transmisión da información ao equipo interdisciplinar.
CA7.7 Argumentouse a importancia da obtención, o rexistro e a transmisión da información para mellorar a calidade do traballo realizado.
CA7.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.

4.1.e) Contidos

Contidos
Configuración do estado de dereito e importancia do respecto as normas e institucións
Conflictos familiares e estratexias de comunicación



Contidos

Recursos sociais e comunitarios para as persoas en situación de dependencia: información e análise dos recursos sociais.

Confección dun ficheiro de recursos de apoio social, ocupacional, e de lecer e tempo libre. Estratexias de procura de recursos existentes na zona.

Identificación e formalización de solicitudes de prestación de servizos de apoio social e comunitario que oriente as familias e as persoas en situación de dependencia. Casos prácticos.

Uso das novas tecnoloxías para localización de recursos e a formalización de solicitudes.

Descrición das necesidades de apoio individual ou orientación familiar na autonomía persoal para as actividades da vida diaria.

Apoio durante o período de adaptación ás institucións: estratexias de intervención.

Valoración do establecemento de relacións fluídas coa familia e da comunicación adecuada.

[A obxectividade e os xuízos de valor](#)

[Recoñecemento e respecto a diversidade](#)

Formalización de protocolos específicos para un servizo de axuda a domicilio ou ben para unha institución social, servizo de apoio a mobilidade, comedor sobre rodas, etc.

Valoración da transmisión de información.



4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	O acompañamento das persoas en situación de dependencia.	40

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Selecciona estratexias de apoio psicosocial e habilidades de relación social, para o que analiza as necesidades e as características das persoas en situación de dependencia.	NO
RA3 - Selecciona, en función das súas características e do plan de intervención establecido, e aplica técnicas e exercicios de mantemento e adestramento psicolóxico, rehabilitador e ocupacional coas persoas en situación de dependencia.	NO
RA4 - Caracteriza as técnicas de acompañamento para actividades de relación social e de xestión da vida cotiá, tendo en conta a relación entre os recursos comunitarios e as necesidades das persoas en situación de dependencia.	NO
RA7 - Valora o seguimento das intervencións e das actividades, tendo en conta a relación entre a información extraída de diversas fontes, e os instrumentos e os protocolos de avaliación.	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
0CA2.10 Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
CA2.11 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.
0CA3.10 Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
CA3.11 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.
CA4.1 Obtívose información do equipo interdisciplinar para identificar as necesidades de acompañamento da persoa en situación de dependencia.
CA4.2 Identificáronse as actividades de acompañamento que cumpra facer, tanto nunha institución como no domicilio, respectando os dereitos das persoas implicadas.
CA4.3 Seleccionáronse criterios e estratexias que favorezan a autonomía persoal das persoas en situación de dependencia nas situacións de acompañamento.
CA4.5 Rexistrouse o desenvolvemento das actividades de acompañamento, así como as incidencias xurdidas durante estas.
CA4.7 o respecto ás directrices, ás orientacións e aos protocolos establecidos nas tarefas de acompañamento.
CA4.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA7.1 Identificáronse as fontes de información implicadas na atención psicosocial da persoa en situación de dependencia.
CA7.3 Formalizáronse os protocolos específicos de cada intervención e do proceso de avaliación, tanto no domicilio como na institución.
CA7.4 Aplicáronse instrumentos de rexistro e transmisión das observacións realizadas no desenvolvemento das actividades.
CA7.5 Valorouse a importancia dos procesos de avaliación no desenvolvemento do seu labor profesional.
CA7.6 Xustificouse a importancia da transmisión da información ao equipo interdisciplinar.
CA7.7 Argumentouse a importancia da obtención, o rexistro e a transmisión da información para mellorar a calidade do traballo realizado.
CA7.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.



4.2.e) Contidos

Contidos
<p>As competencias do ou da profesional</p> <p>Comunicación asertiva e resolución de conflitos</p> <p>Identificación das necesidades de acompañamento: concepto de acompañamento das persoas en situación de dependencia na institución ou no domicilio.</p> <p>Tipos de xestión persoal en que se requira acompañamento: áreas de intervención; estratexias de actuación, límites e deontoloxía.</p> <p>Funcións e papel do persoal profesional no acompañamento na institución e no domicilio.</p> <p>Adecuación do acompañamento ás necesidades e ás características das persoas usuarias.</p> <p>Rexistro das actividades de acompañamento. Xestión e seguimento. Procedemento de rexistro da documentación persoal.</p> <p>Consideración das orientacións e os protocolos establecidos na xestión persoal e relacional.</p> <p>A obxectividade e os xuízos de valor</p> <p>Recoñecemento e respecto a diversidade</p> <p>Aplicación de instrumentos de rexistro e transmisión da información. Procedemento de rexistro da documentación persoal na unidade de convivencia</p>



4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	O apoio na relación social.	40

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza a área onde desenvolve o seu labor, tendo en conta a relación entre as necesidades psicosociais das persoas en situación de dependencia e as características da institución ou do domicilio.	NO
RA2 - Selecciona estratexias de apoio psicosocial e habilidades de relación social, para o que analiza as necesidades e as características das persoas en situación de dependencia.	NO
RA7 - Valora o seguimento das intervencións e das actividades, tendo en conta a relación entre a información extraída de diversas fontes, e os instrumentos e os protocolos de avaliación.	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícaronse as características organizativas e funcionais da institución ou do domicilio que incidan na situación psicosocial das persoas en situación de dependencia.
CA1.2 Descríbense os factores ambientais e os elementos espaciais e materiais que inciden na relación social.
CA1.4 Orientouse a persoa usuaria e o persoal coidador informal sobre os espazos e os materiais para favorecer o desenvolvemento autónomo, a comunicación e a convivencia das persoas en situación de dependencia.
CA1.9 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA2.1 Descríbense as características e as necesidades fundamentais das relacións sociais das persoas en situación de dependencia.
CA2.2 Analizáronse os criterios e as estratexias para organizar a intervención referida ao apoio psicosocial ás persoas en situación de dependencia e a creación de novas relacións.
CA2.3 Identifícaronse os recursos, os medios, as técnicas e as estratexias de apoio e desenvolvemento das habilidades sociais das persoas en situación de dependencia.
CA2.4 Seleccionáronse os medios e os recursos expresivos e comunicativos que favorezan o mantemento das capacidades relacionais das persoas en situación de dependencia.
CA2.5 Seleccionáronse técnicas e estratexias de apoio para colaborar no mantemento e no desenvolvemento de habilidades sociais adaptadas ás situacións cotiás.
CA2.6 Aplicáronse as tecnoloxías de información e da comunicación para o mantemento da relación social co medio.
CA2.8 Xustificouse a necesidade de respectar as pautas de comunicación e o uso das habilidades de relación social de cada persoa usuaria.
CA2.9 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA7.2 Definíronse os instrumentos de recollida de información para o seu uso no proceso de avaliación da intervención e valoración da persoa en situación de dependencia.
CA7.4 Aplicáronse instrumentos de rexistro e transmisión das observacións realizadas no desenvolvemento das actividades.
CA7.6 Xustificouse a importancia da transmisión da información ao equipo interdisciplinar.
CA7.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.

4.3.e) Contidos

Contidos
Factores ambientais na relación social: adaptación á institución e ao domicilio das persoas en situación de dependencia



Contidos

Análise dos espazos para favorecer a autonomía, a comunicación e a convivencia. Distribución e presentación de elementos espaciais e materiais.

Relacións sociais nas persoas en situación de dependencia: características.

Análise de estratexias que favorezan a relación social nas persoas en situación de dependencia. Técnicas para favorecer a relación social. Actividades de acompañamento e de relación social, individual e grupal

Habilidades sociais na persoa en situación de dependencia: factores; dificultades

Determinación de recursos expresivos para favorecer o mantemento das capacidades de relación. Aplicacións das novas tecnoloxías, asociacionismo, recursos do contorno e vías de acceso a elas

Aplicación de técnicas e estratexias para o desenvolvemento de habilidades sociais: exercicios de adestramento en habilidades sociais

Solución de conflitos na atención domiciliar e institucional: procedementos e estratexias para a resolución de conflitos.

Novas tecnoloxías da información e a comunicación na relación social

[habilidades interpersoais](#)

[A resolución de problemas e a toma de decisións](#)

[A obxectividade e os xuízos de valor](#)

[Recoñecemento e respecto a diversidade](#)

Identificación dos instrumentos de recollida de información: cuestionarios, entrevistas, observacións, etc.

Obtención de información das persoas en situación de dependencia, e do seu persoal coidador non formal: aplicación de cuestionarios, follas de observación, entrevistas, etc.

Valoración da transmisión de información.



4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	O apoio no lecer e tempo libre.	40

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza a área onde desenvolve o seu labor, tendo en conta a relación entre as necesidades psicosociais das persoas en situación de dependencia e as características da institución ou do domicilio.	NO
RA4 - Caracteriza as técnicas de acompañamento para actividades de relación social e de xestión da vida cotiá, tendo en conta a relación entre os recursos comunitarios e as necesidades das persoas en situación de dependencia.	NO
RA5 - Describe estratexias e técnicas de animación grupal na institución, para o que analiza as necesidades das persoas en situación de dependencia.	NO
RA7 - Valora o seguimento das intervencións e das actividades, tendo en conta a relación entre a información extraída de diversas fontes, e os instrumentos e os protocolos de avaliación.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícanse as características organizativas e funcionais da institución ou do domicilio que incidan na situación psicosocial das persoas en situación de dependencia.
CA1.3 Respectáronse as orientacións recibidas, as necesidades e as características das persoas, os seus costumes e os seus gustos, así como as normas de seguridade e hixiene no mantemento dos espazos e da moblaxe.
CA1.9 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA4.4 Adaptáronse os recursos comunitarios das persoas en situación de dependencia ao acompañamento para o lecer e o acceso aos recursos, de acordo coas súas características e cos intereses persoais.
CA4.6 Respectáronse os intereses das persoas en situación de dependencia na realización de actividades de lecer e tempo libre.
CA4.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA5.1 Definíronse as técnicas de animación para dinamizar as actividades de lecer das persoas en situación de dependencia.
CA5.2 Descríbense as estratexias de animación e motivación que potencien a participación nas actividades que se realizan nunha institución concreta.
CA5.3 Seleccionáronse recursos específicos de lecer adecuados ás persoas en situación de dependencia.
CA5.4 Analizáronse os materiais de carácter lúdico adecuados ás persoas usuarias, e determináronse as súas características e as súas utilidades.
CA5.5 Descríbense actividades de lecer e tempo libre, dentro e fóra da institución, tendo en conta as necesidades das persoas usuarias.
CA5.6 Dispúxose o mantemento e o control dos recursos de lecer e culturais dentro da institución.
CA5.7 Fíxéronse propostas creativas no deseño de actividades de animación e eventos especiais na institución.
CA5.8 Xustificouse o respecto polos intereses das persoas usuarias e os principios de autodeterminación da persoa dependente á hora de ocupar o seu tempo libre e participar en actividades de animación de lecer e tempo libre.
CA5.9 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA7.7 Argumentouse a importancia da obtención, o rexistro e a transmisión da información para mellorar a calidade do traballo realizado.
CA7.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.



4.4.e) Contidos

Contidos
Mantemento de espazos e moblaxe.
Mantemento de axudas técnicas e materiais para a realización de actividades
Organización de espazos de acordo coas necesidades da persoa ou das persoas que os usan
Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.
Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
Acompañamento en situacións de lecer e tempo libre: actividades ao aire libre, culturais, sociais e da comunidade.
Respecto polos intereses das persoas usuarias.
Técnicas de animación destinadas ás persoas en situación de dependencia: persoas maiores, discapacitadas e enfermas.
Motivación e dinamización de actividades: estratexias para motivar; organización e desenvolvemento.
Desenvolvemento de recursos de lecer e tempo libre: modalidades. Festas, eventos especiais e xogos.
Recursos lúdicos para persoas en situación de dependencia: características e utilidades. Festas, eventos especiais e xogos; cultura e folclore; natureza; deportes; obradoiros.
Innovación en recursos de lecer e tempo libre. Materiais lúdicos: tipos, características e utilidades.
Actividades de animación, lecer e tempo libre: proposta de actuación.
Mantemento, control e préstamo de recursos: bibliotecas e videotecas
A obxectividade e os xuízos de valor
Recoñecemento e respecto a diversidade
Obtención de información das persoas en situación de dependencia, e do seu persoal coidador non formal: aplicación de cuestionarios, follas de observación, entrevistas, etc.



4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O mantemento e mellora das habilidades de autonomía persoal.	40

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Organiza a área onde desenvolve o seu labor, tendo en conta a relación entre as necesidades psicosociais das persoas en situación de dependencia e as características da institución ou do domicilio.	NO
RA2 - Selecciona estratexias de apoio psicosocial e habilidades de relación social, para o que analiza as necesidades e as características das persoas en situación de dependencia.	NO
RA3 - Selecciona, en función das súas características e do plan de intervención establecido, e aplica técnicas e exercicios de mantemento e adestramento psicolóxico, rehabilitador e ocupacional coas persoas en situación de dependencia.	NO
RA4 - Caracteriza as técnicas de acompañamento para actividades de relación social e de xestión da vida cotiá, tendo en conta a relación entre os recursos comunitarios e as necesidades das persoas en situación de dependencia.	NO
RA5 - Describe estratexias e técnicas de animación grupal na institución, para o que analiza as necesidades das persoas en situación de dependencia.	NO
RA6 - Prepara información para as persoas coidadoras non formais, tendo en conta a relación entre as súas demandas e necesidades, e os recursos comunitarios.	NO
RA7 - Valora o seguimento das intervencións e das actividades, tendo en conta a relación entre a información extraída de diversas fontes, e os instrumentos e os protocolos de avaliación.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.5 Decoráronse os espazos en función das necesidades da persoa en situación de dependencia, así como do calendario, o ámbito cultural e o programa de actividades da institución.
CA1.6 Confeccionáronse os elementos de sinalización e simbolización para organizar os materiais e os utensilios dunha aula-obradoiro ou dun domicilio, e deste xeito facilitar a autonomía da persoa en situación de dependencia.
CA1.7 Xustificáronse as vantaxes de organizar o espazo de cara á mellora da calidade de vida das persoas en situación de dependencia.
CA1.8 Amosouse iniciativa na organización do espazo de intervención dentro da institución ou do domicilio.
CA1.9 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA2.7 Aplicáronse técnicas de modificación de conduta e de resolución de conflitos para a atención social a persoas con necesidades especiais.
CA3.1 Descríbense as características específicas da motivación e da aprendizaxe das persoas maiores, discapacitadas e enfermas.
CA3.5 Realizáronse as actividades para o mantemento e a mellora da autonomía persoal.
CA3.7 Respectáronse as limitacións das persoas en situación de dependencia, non só físicas senón tamén culturais, á hora de realizar as actividades e os exercicios de mantemento e adestramento psicolóxico, rehabilitador e ocupacional.
CA3.8 Aplicáronse técnicas de motivación para persoas en situación de dependencia na planificación dos exercicios e as actividades de mantemento e adestramento psicolóxico, rehabilitador e ocupacional.
CA3.9 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA4.9 Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
OCA4.10 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.
OCA5.10 Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
CA5.11 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.



Criterios de avaliación
0CA6.10 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.
CA7.3 Formalizáronse os protocolos específicos de cada intervención e do proceso de avaliación, tanto no domicilio como na institución.
CA7.4 Aplicáronse instrumentos de rexistro e transmisión das observacións realizadas no desenvolvemento das actividades.
CA7.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.

4.5.e) Contidos

Contidos
<p>0Iniciativa e creatividade na ambientación de espazos. Utilización das novas tecnoloxías na ambientación de espazos</p> <p>Confección de elementos decorativos e ambientais. Elementos de sinalización e simbolización para organizar materiais e efectos.</p> <p>Ambientación do espazo, tendo en conta a época, a funcionalidade, etc.</p> <p>Solución de conflitos na atención domiciliar e institucional: procedementos e estratexias para a resolución de conflitos.</p> <p>Caracterización da motivación e a aprendizaxe nas persoas anciás, discapacitadas e enfermas.</p> <p>Realización de actividades de mantemento e mellora da autonomía persoal na vida diaria: técnicas, procedementos e estratexias de intervención.</p> <p>Importancia da atención psicosocial no traballo con persoas en situación de dependencia.</p> <p>Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.</p> <p>Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos</p> <p>A obxectividade e os xuízos de valor</p> <p>Recoñecemento e respecto a diversidade</p> <p>Identificación dos instrumentos de recollida de información: cuestionarios, entrevistas, observacións, etc.</p> <p>Obtención de información das persoas en situación de dependencia, e do seu persoal coidador non formal: aplicación de cuestionarios, follas de observación, entrevistas, etc.</p> <p>Valoración da transmisión de información.</p>



4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	O mantemento e mellora das habilidades cognitivas.	40

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona, en función das súas características e do plan de intervención establecido, e aplica técnicas e exercicios de mantemento e adestramento psicolóxico, rehabilitador e ocupacional coas persoas en situación de dependencia.	NO
RA6 - Prepara información para as persoas cuidadoras non formais, tendo en conta a relación entre as súas demandas e necesidades, e os recursos comunitarios.	NO
RA7 - Valora o seguimento das intervencións e das actividades, tendo en conta a relación entre a información extraída de diversas fontes, e os instrumentos e os protocolos de avaliación.	NO

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.2 Identifícaronse estratexias de intervención adecuadas á realización de exercicios e actividades dirixidas ao mantemento e á mellora das capacidades cognitivas.
CA3.3 Aplicáronse as actividades rehabilitadoras e de mantemento cognitivo adaptadas ás necesidades específicas das persoas usuarias e á programación.
CA3.4 Utilizáronse materiais, con iniciativa e creatividade, para a realización de actividades e exercicios dirixidos ao mantemento e á mellora das capacidades cognitivas.
CA3.6 Colaborouse coa persoa en situación de dependencia na realización dos exercicios de mantemento e adestramento cognitivo.
CA6.9 Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
OCA6.10 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.
CA7.3 Formalizáronse os protocolos específicos de cada intervención e do proceso de avaliación, tanto no domicilio como na institución.
CA7.4 Aplicáronse instrumentos de rexistro e transmisión das observacións realizadas no desenvolvemento das actividades.
CA7.8 Desenvolvéronse as habilidades básicas de traballo en equipo e participación nas actividades da aula.
CA7.9 Identifica e diagnostica factores habituais de crises persoais e familiares desenvolvendo unha capacidade de comunicación facilitadora na resolución de conflitos
OCA7.10 Mostra unha actitude empática, respectuosa, solidaria e de confianza cara ao suxeitos e institucións sociais.

4.6.e) Contidos

Contidos
Exercicios e actividades de estimulación cognitiva (memoria, atención, orientación espacial, temporal e persoal, e razoamento) en situacións cotiás do domicilio e nunha institución social.
Análise da aplicación de actividades rehabilitadoras e de mantemento cognitivo. Elaboración de estratexias de intervención.
Deseño e utilización de materiais para a rehabilitación cognitiva
A transmisión de información nos procesos de comunicación
Comunicación pública.
A obxectividade e os xuízos de valor
Recoñecemento e respecto a diversidade



Contidos

Identificación dos instrumentos de recollida de información: cuestionarios, entrevistas, observacións, etc.

Obtención de información das persoas en situación de dependencia, e do seu persoal coidador non formal: aplicación de cuestionarios, follas de observación, entrevistas, etc.

Valoración da transmisión de información.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos exigibles son aqueles saberes e procedementos mínimos que o alumnado debe ter adquirido ao longo do curso, definidos como SABER FACER PROFESIONAL (saber, saber facer e saber estar nun posto de traballo), concretados en:

1. Preparar e mater os espazos de relación incluíndo os elementos comunicativos necesarios, orientando ao usuario ou usuaria e/ o coidador e coidadora non profesional sobre o uso para mellorar a autonomía, comunicación e convivencia:

- Manter os espazos e o mobiliario da unidade convivencial detectando as necesidades biosicosociais da persoa usuaria.
- Incorporar elementos no entorno que favorezan o mantemento e adestramento cognitivo, así como a adquisición de hábitos na persoa usuaria no desenvolvemento das AVD utilizar materiais que cumpran coas normas de seguridade.
- Orientar á persoa usuaria e ás persoas coidadoras non profesionais sobre o uso de espazos e materiais que favorezan a autonomía, comunicación e convivencia.

2. Coñecer os recursos da zona e acompañar á persoa usuaria no desenvolvemento de actividades necesarias para o desenvolvemento cotiá e na realización das xestións necesarias no ámbito persoal, sanitario, entre outros.

- Realizar xestións administrativas ou solicitudes de acceso a recursos co usuario ou usuaria se éste así o require.
- Xestionar a súa correspondencia se a persoa usuaria así o require.
- Manter a indicación da ética profesional respectando os dereitos das persoas nas intervencións.

3. Acompañar á persoa usuaria na realización de actividades de estimulación física, cognitiva, relacional e de ocio en función dos seus requerimentos.

- Acompañar á persoa usuaria no disfrute axeitado ás súas necesidades e requerimentos persoais, de acordo cos seus familiares e equipo técnico, aplicando técnicas e estratexias de apoio e desenvolvendo as habilidades sociais que favorezan a súa relación social.
- Prestar axuda á persoa usuaria na realización de exercicios de mantemento e adestramento que favorecen a súa estimulación física e cognitiva, aplicando estratexias de motivación.
- Adaptar a intervención ás necesidades comunicativas da persoa usuaria.
- Utilizar os sistemas de comunicación alternativos para mellorar as necesidades comunicativas e relacionais da persoa usuaria.
- Adecuar os recursos comunicativos empregados ás necesidades das persoas usuarias, seguindo un plan de intervención previamente establecido.

4. Orientar informando á familia e ou coidadores e coidadoras non profesionais sobre xestións e procedementos de intervención que favorecen a autonomía, comunicación e relacións sociais da persoa usuaria, detectando situacións potenciais de deterioro.

- Orientar á persoa usuaria e ou coidadores non profesionais sobre a realización de xestións persoais, relacionais e sobre o acceso a recursos e servizos, favorecendo a autonomía, autodeterminación, comunicación e relación social da persoa usuaria.
- Orientar á persoa usuaria e ou persoas coidadoras non profesionais informandolles sobre a estimulación física e cognitiva necesaria para promover a súa motivación e colaboración na intervención.
- Detectar situacións potenciais de deterioro, observando a evolución da persoa usuaria e o seu entorno.



- Informar ás persoas cuidadoras non profesionais sobre os procedementos de intervención que favorecen a autonomía, comunicación e relación social da persoa usuaria.
- Informar ás persoas cuidadoras non profesionais sobre o uso dos sistemas alternativos de comunicación para favorecer a comunicación coa persoa usuaria.

5. Establecer vínculos de participación coa familia, sensibilizándoa na cobertura de necesidades básicas da persoa usuaria para mellorar a súa calidade de vida.

- Crear un clima de relación fluída e participativa coa familia para mellorar a calidade de vida das persoas usuarias.
- Comunicar á familia as necesidades básicas da persoa usuaria nun clima de respecto e comprensión.
- Implicar á familia na atención das necesidades básicas, materiais e relacionais da persoa usuaria.
- Informar á familia sobre aspectos da súa responsabilidade en relación á persoa usuaria, derivando á profesional correspondente ante calquera petición.
- Ofrecer soporte emocional á familia, así como información sobre os procedementos relacionados coas situacións que presenten.

6. Rexistrar as actuacións e incidencias relacionadas coa atención sicosocial da persoa usuaria e a familia no domicilio para a súa transmisión ao equipo multidisciplinar.

- Transmitir resultados e incidencias xurdidas durante a realización das xestións para a resolución de asuntos persoais.
- Rexistrar incidencias xurdidas durante as actividades de disfrute ou de ocio.
- Rexistrar información referida ao estado físico e cognitivo da persoa usuaria, detectadas a través da observación.
- Transmitir ao equipo multidisciplinar a información sobre o estado físico e cognitivo da persoa usuaria para axustar as actividades programadas.
- Transmitir información da persoa usuaria e o seu entorno ao equipo multidisciplinar para previr e paliar situacións de deterioro.
- Rexistrar a información detectada sobre a implicación do entorno familiar da persoa usuaria, transmitíndoa ao equipo multidisciplinar.
- Rexistrar as actuacións e incidencias acaecidas na comunicación coa familia, transmitíndoas ao persoal designado.
- Rexistrar as necesidades específicas de comunicación da persoa usuaria transmitíndoas ao persoal designado.

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

As cualificacións trimestrais e final do módulo obterase do seguinte xeito:

a) Un 30% da mesma procederá da cualificación obtida no relativo ao grao de adquisición dos contidos conceptuais (SABER). A avaliación deste apartado farase a partir das probas escritas ou orais. Para aprobar este módulo, deberán alcanzar o aprobado en cada unha das probas que se realicen ó longo do curso. Realizarase como mínimo unha proba (exame), por trimestre. No caso de realizarse máis dunha proba escrita, a media ponderada ou aritmética de tódalas notas obtidas daranos a cualificación dos contidos conceptuais, sempre e cando se alcance un cinco en cada unha das probas.

a) Un 30% procederá das cualificacións obtidas nos traballos propostos na clase, tanto individuais como grupais, os procedementos de traballo (SABER FACER). Cando se realice na aula un traballo en grupo, o compoñente do grupo que non asista ese día, e non xustifique a falta (polo tanto, que non traballe co seu grupo) restará á nota final do traballo 0,5 puntos por cada falta. Para acadar o aprobado neste apartado será necesario obter como mínimo un cinco en cada un dos traballos propostos ó longo do curso. A puntuación dos traballos grupais non será necesariamente a mesma para todos os membros do grupo, dependerá do traballo realizado e da actitude de cada compoñente.

b) Un 30% procederá da valoración das actitudes cara ao mundo laboral (SER PROFESIONAL), inclúe aspectos como : a puntualidade, unha



actitude de respecto tanto cara o profesorado así coma cara os compañeiros/as. A cooperación na aula, o interese, a participación activa, a responsabilidade e o traballo en equipo dos alumnos/as na aula. Tamén terase moi en conta o estilo comunicativo, tanto cara ao profesorado como ao resto do alumnado. Así mesmo tamén se valorará o orden, coidado e mantemento dos espazos, recursos, mobiliario... empregados no desenvolvemento do módulo.

c) Un 10 % procederá da creatividade ou innovación na abordaxe demostrada nas exposicións ou traballos tanto individuais como grupais levadas a cabo na aula. Recolle aspectos como a iniciativa e ánimo de debate durante as explicacións ou a exposición ou proposta de actividades no grupo clase. A busca de información (artigos, videos, textos...) relativas ao tema tratado e a súa presentación na aula.

Os criterios de avaliación incluídos nos propios resultados de aprendizaxe figuran en cada unidade de traballo, e asemade tomando como referencia as actividades de ensino e aprendizaxe, guiarase ó alumno no xeito máis idóneo para que poidan saber como deben evidenciar os seus coñecementos, destrezas e actitudes para acadar a avaliación positiva .

As actividades de avaliación serán elixidas entre as previstas como actividades de ensino e aprendizaxe para cada unidade de traballo, e daranse indicacións precisas sobre aquelas que deba realizar, constituíndo o marco guía para a propia avaliación do alumnado.

A planificación da avaliación tanto de unidades de traballo como do módulo no seu conxunto ten como fin comparalos resultados do alumnado cos criterios de avaliación de cada unidade e cos resultados de aprendizaxe do módulo, como un referente obrigado.

Os tipos de avaliación que se realizan son: inicial, continua e final do módulo e asemade dende o punto de vista da función no proceso de ensino e aprendizaxe: a formativa e a sumativa. Tendo en conta o axente principal practícarase tamén un sistema de autoavaliación que se reflectirá nunha proposta de exercicios ó remate de cada unidade de traballo. Asemade, segundo o patrón co que se camparen os resultados será por un lado a referencia do promedio da clase, criterial (mínimos para considerar que os resultados de aprendizaxe se alcanzaron), e tamén personalizada.

O proceso de avaliación concrétese en:

Avaliación inicial¹

Avaliación formativa.

Avaliación sumativa (ó final do proceso de ensino e aprendizaxe do módulo).

As probas de avaliación levaranse a cabo durante todo o proceso de ensino e aprendizaxe, nos diferentes proxectos realizados e dirixidos fundamentalmente a observación -avaliación, sen ser considerados como exame, pero si como reafirmación da consecución dos resultados de aprendizaxe implicados en cada unha das sesións de avaliación parcial do módulo.

O alumnado para acadar a avaliación positiva e polo procedemento de avaliación continua deberá ter unha asistencia regular ás clases, que en ningún caso superará o 10% de faltas de asistencia (xustificadas e non xustificadas). Asemade, para poder practicar o sistema de avaliación continua o alumno/a deberá participar de forma satisfactoria en tódolos proxectos a realizar e acada-los resultados de aprendizaxe no mínimos -estándar establecidos. Unha actitude activa, de predisposición para participar, aprender e a calidade dos traballos realizados serán especialmente tidos en conta no procedemento de avaliación continua do módulo.

Ó Alumnado, en cada unidade de traballo indícaránselle ós parámetros que se avalían e o grao de consecución estándar que deberá amosar, sendo estes un claro referente para a súa avaliación, xunto cos aspectos máis relevantes nos que deberá fixarse, constituíndo esta acción unha guía para o alumnado en cada unidade de traballo.



Para a valoración terase en conta aspectos como: contido, desenvolvemento da actividade, e presentación.

Así mesmo avaliaráanse criterios como:

Actuación do alumno no desenvolvemento dos talleres:

Manexo de materiais e instrumentos (ordenación e observación das normas de uso), orientación no mesmo,

Recollida de materiais e da aula.

Observación das normas de seguridade e hixiene (limpeza, colocación e orden do material).

Puntualidade, aportación de material, disciplina no traballo, ritmo de elaboración e actitude no traballo.

Actuación do alumnado nas actividades individuais: Para a súa valoración se terán en conta os criterios específicos indicados polo profesor en cada momento. si mesmo valorarase:

Dificultade do traballo, concordancia dos obxetivos do traballo,

Adecuación do traballo o tempo previsto,

Calidade no acabado, dominio da técnica,

Orixinalidade e creatividade,

Adaptación ao entorno de traballo,

Elección axeitada dos materiais.

Traballos de grupo: Valorarase:

Material aportado polo alumnado,

Elaboración do tema e organización (adecuación dos obxetivos ao traballo, relación entre as diferentes partes, nivel de comprensión no contido desenvolvido, análise e síntese, exactitude dos datos e conceptos, expresión escrita e ritmo de elaboración),

análise crítico,

bibliografía consultada,

presentación e estilo,

actitude ante o traballo,

aplicación dos contidos teóricos,

Coordinación na actuación dos membros do grupo e participación dos diferentes membros no desenvolvemento do traballo, así como na súa presentación ante os compañeiros e compañeiras, no caso de que a profesora así o requira.

Queda a criterio da profesora calificar aos distintos membros dun equipo de traballo cunha nota diferente, se estima que a súa participación e aproveitamento é diferente en algún caso.

Exposicións: Valorarase

Nivel de comprensión (ordenación, claridade e corrección da exposición, síntese e análise dos contidos expostos),

Emprego de diferentes recursos e exemplos,

Expresión dos contidos, presentación e realización do resumo da exposición e capacidade de resposta no turno de preguntas.

Coloquios: Valorarase:

Intervencións (grado de participación),

Opiniós (reflexionadas, e con datos exactos),



Actitude de respecto frente a opinión dos compañeiros e compañeiras

Capacidade de síntese e sentido crítico ante a información.

Probas escritas: Valorarase

Nivel de comprensión,

Exposición dos coñecementos,

Corrección na aplicación da teoría aos exercicios prácticos,

Emprego dun linguaxe claro e preciso, capacidade de valorar suizos (xustificando as afirmacións desenvolvendo unha actitude crítica),

Capacidade de relacionar conceptos, técnicas e materiais (analizando semellanzas e diferenzas), e capacidade de análise e síntese.

Ademais dos sinalados anteriormente, o alumno deberá superar os seguintes criterios globais, comúns a todas as Unidades Didácticas estudadas o longo do curso:

Recoñecer o material traballado e empregado durante o curso.

Demostrar que recoñece e emprega axeitadamente os materiais, así como as súas características e posibilidades de traballo.

Demostrar que coñece diferentes técnicas para traballar cos materiais, así como os instrumentos axeitados.

Identificar-los aspectos a traballar nas actividades e o obxectivo que se persegue.

Plantexar exercicios diferentes a partir dos materiais e as técnicas estudadas.

Diferenciar os procedementos no desenvolvemento das súas funcións e as súas diferentes formas.

Demostrar actitude responsable e respetuosa ante o traballo en equipo e ante a opinión dos demais.

Presentar todos os traballos nas datas establecidas.

Levar a cabo o traballo na aula baixo a supervisión da profesora.

Realizar as síntesis do traballo escrito sen copiar textos, e presentar o comentario.

Presentar os traballos con todas as partes solicitadas pola profesora, e léxicamente relacionadas.

Efectuar as exposicións sin lectura directa.

Nos traballos en grupo tolos os membros de mesmo deberán coñecer todas as partes do mesmo.

Acadar o obxectivo principal de cada traballo proposto.

Autoevaluarse e participar na avaliación dos traballos de grupo.

Manter un estilo de comunicación asertiva e respetuosa cara á comunidade educativa.

Demostrar condutas promotoras da convivencia e afrontar a resolución de conflitos de forma pacífica.

Se a profesora estima que en algún caso o aproveitamento e participación por parte de un alumno/a non é o axeitado, ou ben por non asistir a clase ou non levar a cabo determinadas actividades, este poderá pedir aos alumnos/ que o considere traballos complementarios.

Todos os traballos e actividades programados teñen carácter obrigatorio, e deberán levarse a cabo na clase e baixo a supervisión da profesora.

Para superación positiva do módulo e necesaria a presentación e avaliación positiva de todas as actividades e probas plantexadas o longo do trimestre.

No caso de que o/a alumno/a non acade unha cualificación positiva nas avaliacións parciais realizará as actividades de recuperación que establecerá a profesora de forma individualizada atendendo aos déficits do alumno/a e co obxectivo de acadar os obxectivos do módulo. As actividades do plan de recuperación poderán consistir na elaboración de probas, actividades e traballos semellantes aos propostas así como na correcta modificación da súa conduta na aula durante o trimestre seguinte, de ser o caso.



O período de realización das actividades de recuperación comezará unha vez rematado o trimestre e durante o trimestre inmediatamente seguinte, e finalizará no prazo que establezcan a profesora e o alumnado. As actividades de recuperación da última avaliación realizaranse nas dúas últimas semanas do curso, antes da avaliación final.

Todo documento de avaliación unha vez corrixido e revisado polo alumno/a, será custodiado pola profesora.

Na finalización de cada trimestre procurase que o alumnado leve a cabo un proceso de autoavaliación e de coavaliación coa profesora en canto ao que se refire a: contidos, metodoloxía, recursos e proceso de avaliación.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

No caso de que a alumna non acade unha cualificación positiva nas avaliacións realizará as actividades de recuperación que establecerá a profesora de forma individualizada atendendo aos déficits da alumna e co fin de acadar os obxectivos do módulo. As actividades do plan de recuperación poderán consistir na elaboración de actividades e traballos semellantes aos propostos durante a avaliación e/ou a realización dunha proba de contidos.

O período de realización das actividades de recuperación comezará unha vez rematado o trimestre e durante o trimestre inmediatamente seguinte, e finalizará no prazo que establezan profesora e alumnado.

Se as medidas de reforzo tomadas ao longo do curso resultan insuficientes e algunha alumna non supera o módulo e promociona faranse actividades de recuperación no período previsto a tal fin pola normativa vixente e unha proba das mesmas características que a deseñada para o alumnado con perda do dereito á avaliación continua.

Estas actividades concretaranse para cada alumna tomando como referencia os resultados de aprendizaxe e os contidos básicos non adquiridos. Por outra banda, as actividades de recuperación terán un carácter marcadamente global e individualizado e incluírán as modificacións metodolóxicas pertinentes para facilitar que a alumna poida alcanzar os niveis mínimos esixidos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Dado que o número de horas do módulo é de 240, o número máximo de faltas de asistencia non xustificadas para ter dereito á avaliación continua será de 24 horas. A perda deste dereito non supón a perda do dereito de seguir asistindo a clase.

A avaliación consistirá na realización dunha proba que constará dunha parte teórica e dunha parte práctica sobre os contidos do módulo.

Parte teórica: poderá incluír cuestións de diferente tipo: de elección, de resposta corta e/ou de desenvolvemento ¿máis ou menos amplo- de cuestións relacionadas cos contidos do módulo. A duración máxima desta proba será de 3 horas.

Parte práctica: poderá incluír contidos procedimentais abordados ao longo do módulo que requiran a aplicación de estratexias e protocolos específicos de intervención. A duración desta proba terá un máximo de 3 horas.

Para acadar unha cualificación positiva na proba extraordinaria é preciso obter 5 (dun máximo de 10 puntos) en cada unha das partes que a compoñen.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

O seguimento da programación será mensual e darase conta do mesmo no rexistro na aplicación informática.

Para a avaliación da práctica docente atenderase aos resultados das enquisas de satisfacción do alumnado previstas polo sistema de calidade do



CIFP, pero tendo en conta, que a avaliación corresponde, en primeiro lugar, á profesora, que se enfrontará a todas as súas tarefas e funcións cunha actitude crítica permanente. De igual xeito, no equipo docente do ciclo formativo e no departamento, en actitude recíproca de participación colectiva, intercambiaranse puntos de vista, analizarase, deliberarase e chegarase a acordos que enriquezan mutuamente a práctica docente. Este procedemento pode estar complementado coas estimacións que o alumnado realice. A profesora provocará e favorecerá a avaliación desde o alumnado medindo desde eles o acerto das súas intervencións.

Os aspectos da programación que se someterán a avaliación son:

- Os obxectivos: A concreción dos mesmos e a adecuación aos resultados de aprendizaxe e criterios de avaliación da programación do módulo e do currículo do mesmo.
- Os contidos de aprendizaxe: A adecuada selección e secuenciación dos mesmos ao longo das unidades didácticas.
- As actividades docentes: Prestando especial atención á coherencia das actividades propostas coa liña metodolóxica que se considera máis adecuada para cada aprendizaxe e ao deseño e aplicación dunhas actividades diversificadas para favorecer os distintos ritmos de aprendizaxe.
- O clima e as relacións na aula: Valorando as interaccións que se producen no grupo, as situacións en que esas interaccións perturban o clima da aula e os procesos de aprendizaxe, a autonomía do alumnado, a adecuación da organización espacial e dos agrupamentos ás características do grupo e do traballo que se realiza.
- Os medios e recursos: uso e rendabilidade que se consegue.
- O sistema de avaliación que se aplica para valorar ao alumnado, así como o propio sistema de avaliación da práctica docente.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Segundo o establecido no artigo 28 da ORDE do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial: ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

Nesta sesión, o profesor ou a profesora que se encarguen da titoría darán a información dispoñible sobre as características xerais do grupo ou sobre as circunstancias especificamente académicas ou persoais, con incidencia educativa, de cantos alumnos e alumnas o compoñan.

Esta información poderá proceder, entre outras:

- a) Dos informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada, de ser o caso.
- b) Dos estudos académicos ou das ensinanzas de formación profesional inicial ou para o emprego previamente realizados.
- c) Do alumnado matriculado sen titulación académica de acceso.
- d) Dos informes ou ditames específicos do alumnado discapacitado ou con necesidades educativas especiais que poida haber no grupo.
- e) Da experiencia profesional previa.
- f) Da matrícula condicional do alumnado estranxeiro.
- g) Da observación do alumnado e as actividades realizadas nas primeiras semanas do curso.

O tratado na sesión de avaliación inicial e os acordos que adopte o equipo docente nela recolleranse nunha acta, da cal se entregará copia na xefatura de estudos, incluíndo especialmente aqueles que teñan que ver con aspectos de flexibilización na duración das ensinanzas, segundo se desenvolve no artigo 16 desta orde. Esta avaliación inicial en ningún caso comportará cualificación para o alumnado.

Como profesora do módulo de Inserción Ocupacional, adicarei os primeiros días de aulas á observación e rexistro das circunstancias que poidan resultar importantes, co obxecto de poder detectar calquera dificultade que poida ter o alumnado e que sexa susceptible de ser abordada na sesión

Segundo o establecido no artigo 28 da ORDE do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial: ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de

cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.

Nesta sesión, o profesor ou a profesora que se encarguen da titoría darán a información dispoñible sobre as características xerais do grupo ou sobre as circunstancias especificamente académicas ou persoais, con incidencia educativa, de cantos alumnos e alumnas o compoñan.

Esta información poderá proceder, entre outras:

- a) Dos informes individualizados de avaliación da etapa anteriormente cursada, de ser o caso.
- b) Dos estudos académicos ou das ensinanzas de formación profesional inicial ou para o emprego previamente realizados.
- c) Do alumnado matriculado sen titulación académica de acceso.
- d) Dos informes ou ditames específicos do alumnado discapacitado ou con necesidades educativas especiais que poida haber no grupo.
- e) Da experiencia profesional previa.
- f) Da matrícula condicional do alumnado estranxeiro.
- g) Da observación do alumnado e as actividades realizadas nas primeiras semanas do curso.

O tratado na sesión de avaliación inicial e os acordos que adopte o equipo docente nela recolleranse nunha acta, da cal se entregará copia na xefatura de estudos, incluíndo especialmente aqueles que teñan que ver con aspectos de flexibilización na duración das ensinanzas, segundo se desenvolve no artigo 16 desta orde. Esta avaliación inicial en ningún caso comportará cualificación para o alumnado.

Como profesora do módulo de Atención e Apoio Psicosocial, adicarei os primeiros días de aulas á observación e rexistro das circunstancias que poidan resultar importantes, co obxecto de poder detectar calquera dificultade que poida ter o alumnado e que sexa susceptible de ser abordada na sesión de avaliación inicial co resto do equipo docente.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Entendemos como reforzo educativo o conxunto de medidas educativas deseñadas pola profesora e dirixidas a axudar ao alumnado nas súas dificultades escolares ordinarias, tratándose sobre todo de medidas que requiren flexibilidade metodolóxica.

Entre as medidas que desde un principio se establecen nesta programación destacamos:

- Establecer claramente os obxectivos mínimos a conseguir.
- Estar abertos á preparación de diversas actividades sobre un mesmo contido variando o grao de dificultade e o tipo de procesos que se poñen en xogo.
- Favorecer a colocación do alumnado no lugar máis adecuado ás súas características.
- Flexibilizar a colocación do mobiliario en caso de que poida ser de axuda.
- Promover a aprendizaxe cooperativa e a axuda entre iguais, facilitando a constitución de grupos heteroxéneos de alumnas/os que perseguen un mesmo obxectivo desde a premisa de que para conseguilo é imprescindible a participación de todas as persoas do grupo.
- Propoñer actividades de traballos colaborativos en pequenos grupos ou en parella.
- (¿)

En calquera caso, as medidas deberán de ser individualizadas e polo tanto adaptadas ás necesidades concretas de cada caso, polo que despois da avaliación inicial ou en calquera momento do curso no que se detecte unha dificultade se porán en marcha os preceptivos mecanismos de reforzo, ou de ser o caso, solicitarase a axuda do equipo docente e do departamento de información e orientación por se for necesario dar un paso máis na concreción das medidas e promover unha adaptación curricular.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A educación debe favorecer o desenvolvemento integral do alumnado. Polo tanto, non debe limitarse a impartir contidos teóricos senón que debe



favorecer o desenvolvemento integral do alumnado. Polo tanto, neste módulo ademais de abordar contidos conceptuais e procedimentais, teranse en conta a adquisición daqueles contidos de tipo actitudinal que serán positivos para o desenvolvemento profesional e persoal.

Os temas transversais serán abordados a medida que se expoñan o resto de contidos específicos do módulo, estando presentes de xeito continuo nos trocos comunicativos e nos traballos realizados. Así mesmo, tamén serán tidos en conta á hora de calificar ao alumnado. A profesora estará pendente de que se adquiran as actitudes axeitadas como o respecto, capacidade para traballar en equipo, responsabilidade.

Lembremos que a lei Orgánica 2/2006 de Educación incorpora as competencias básicas ao currículo, como un dos seus elementos, e outórgalles o rol de referente curricular para a avaliación curricular xeral de diagnóstico e a avaliación de diagnóstico. O goberno español asume, con esta decisión legislativa as conclusións dos Organismos internacionais (a OCDE e a Comisión Europea) e do Programa para a avaliación internacional dos alumnos e alumnas da propia OCDE sobre o ensino e aprendizaxe das competencias básicas como un modelo para mellorar a calidade e a equidade do sistema educativo. A incorporación das competencias básicas ó currículo é unha primeira aposta por acerca o sistema educativo español ás esixencias internacionais.

Tendo en conta o exposto anteriormente e que as profesionais desenvolveran o seu traballo nun entorno socioeducativo, concretáanse como contidos recollidos no curriculum e mínimos exisibles os seguintes:

O ser profesional e saber estar nun entorno profesional.

O presente bloque aparece organizado en tres eixos fundamentais no desenvolvemento do exercicio profesional no ámbito socioeducativo.

- a persoa.
- as relacións interpersoais.
- as relacións co entorno social e natural.

Tanto os contidos procedimentais como actitudinais desenvolveranse de eixo transversal neste módulo.

Obxectivos:

- En relación coa persoa:

-Desenvolver o autoconhecimento, autonomía e autorregulación: clarificación de valores, recoñecemento e xestión de sentimentos e emocións propios e alleos, identificación e análise das propias actitudes fronte ao conflito.

- Nas relacións interpersoais:

- Saber obxectivar as interpretacións de opinións.
- Capacitarse para o diálogo: argumentación e defensa de opinións.
- Capacitarse en técnicas de negociación e acadar acordos.
- Coñecer e practicar alternativas a todo tipo de agresións ou formas de violencia: comportamentos promotores da non violencia.
- Escoitar activamente.

-Nas relacións co entorno social e natural.

-Desenvolver o pensamento crítico: adquisición de información eticamente relevante acerca da realidade. Análise crítico da realidade contrastando os diversos puntos de vista. Actitude de compromiso e entendemento para mellorar a realidade.

-Desenvolver a capacidade de transformación do entorno. Formulación de normas e proxectos que poñan de manifesto criterios de valores relacionados coa implicación, a solidariedade e o compromiso, dentro e fora do traballo.

-Desenvolver o razoamento moral: reflexionar sobre os conflitos de valor. Pensar segundo os criterios de xustiza e dignidade persoal a partir dos principios universais.



Contidos:

- Identidade e diversidade cultural.

-A construción da identidade: autoestima e valoración positiva, igualdade de xénero, identidade e alteridade: dereitos da propia identidade e a non discriminación, o descubrimento do outro, igualdade na diferenca.

-Xustiza social e equidade.

-Dignidade humana.

-Coñecemento das necesidades e dereitos humanos e das nosas responsabilidades.

-Comprensión das desigualdades e inxustizas nas sociedades tanto no seu interior como nas relacións entre elas.

-Globalización e interdependencia.

-Coñecemento dos sistemas económicos e políticos imperantes no mundo.

-Relacións de poder.

-Ética do consumo.

-Cultura mediática.

-Desenvolvemento humano sostible.

-Desenvolvemento, ciencia e tecnoloxía.

-Desenvolvemento social, cultural, político e económico tanto local como global: sensibilidade ecolóxica, dereitos sociais e económicos e culturais.

-Comprensión de conceptos acerca de futuros posibles ou previsibles.

-Paz e conflito.

-Actitudes fronte o conflito.

-Causas e efectos dos conflitos locais e globais. Esquema do conflito.

-Educar en e para o conflito ou educar en e para a paz.

-Democracia.

-A democracia como compromiso participativo na construción dos valores que regulan a convivencia.

-Formas de goberno: a soberanía popular.

-Compromisos como cidadáns e cidadás: dereitos, obrigas, e melloras que poderían incidir no ben común.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Ao longo do curso promoveranse diferentes actividades complementarias e extraescolares tendentes a unha adecuada consecución dos resultados de aprendizaxe previstos no currículo, na seguinte liña de actuación:

- Charlas sobre a realidade profesional en centros de atención a persoas en situación de dependencia, a cargo de persoal técnico en exercicio.

- Charlas de profesionais que coñezan ou empreguen algunhas das técnicas ou procedementos específicos dalgunha unidade didáctica.

- Visitas a entidades que teñan como misión a atención de persoas en situación de dependencia.

- Participación en actividades formativas externas relacionadas coa atención psicosocial.

